

2017-03

GKS

KNJI BR. 24

GO
MAT

VOLIM
HRVATSKI

KNJIŽNIČNE NOVINE
GRADSKÉ KNJIŽNICE SAMOBOR

Dani hrvatskoga jezika kulturna su manifestacija koja se obilježava od 1991. od 11. do 17. ožujka.

Dani hrvatskog jezika održavaju se radi podizanja jezične kulture te boljeg poznavanja hrvatskog jezika i njegove povijesti.

U tjednu posvećenom hrvatskom jeziku i Deklaraciji o nazivu i položaju hrvatskog jezika pridružite nam se na Odjelu za odrasle u Gradskoj knjižnici Samobor u nizu radionica, predavanja i izložbi koje će se održati pod zajedničkim nazivom "Volim hrvatski".

Više o događanjima na
www.gks.hr

1967.

Upravni odbor Matice hrvatske u Zagrebu izabrao je skupinu od 7 članova i povjerio joj izradu Deklaracije o pravu hrvatskog jezika na vlastito ime i na samostalnost. Članovi skupine: Miroslav Brandt, Dalibor Brozović, Radoslav Katičić, Tomislav Ladan, Slavko Mihalić, Slavko Pavešić, Vlatko Pavletić

**ČETVRTAK
09.03.**

**20.04.
ČETVRTAK**

Vjesnik objavljuje da je Miroslav Krleža podnio ostavku na članstvo u SK SKH. Ostavka je prihvaćena bez rasprave. I mnogi su drugi potpisnici Deklaracije bili prisiljeni da daju ostavke, smjenjivani su i opozivani.

**24.03.
PETAK**

Pokajničko priznanje Telegrama da je Deklaracija štetna.

**22.03.
SRIJEDA**

Novine izvješćuju: Deklaracija naišla na opravdanu osudu u javnosti.

**DEKLARACIJA
– 50 JOJ JE
GODINA VEĆ!**

**50 godina je prošlo od
Deklaracije o položaju i nazivu
hrvatskog jezika (1967.-2017.).**

Održan sastanak Upravnog odbora Matice hrvatske. O Deklaraciji se raspravljalo tri i pol sata. Prvi javni trag o Deklaraciji donosi Večernji list i najavljuje plenum Društva književnika Hrvatske.

PONEDJELJAK
13.03.

Poslije podne održan plenum DKH, Deklaracija prihvaćena jednoglasno.

SRIJEDA
15.03.

Prva javna interpretacija Deklaracije u novinskim izvještajima s plenuma Društva hrvatskih književnika.

ČETVRTAK
16.03.

20.03.
PONEDJELJAK

U novinama se počinju objavljivati tekstovi protiv Deklaracije.

19.03.
NEDJELJA

Počinju žestoki napadi na Deklaraciju, na njezine inicijatore i potpisnike.

17.03.
PETAK

Novi broj tjednika Telegram s Deklaracijom na naslovnoj stranici.

Hrvatski jezikoslovci nezadovoljni Novosadskim dogovorom, kojim se hrvatski jezik nazivao hrvatskosrpskim, objavili su u Telegramu, jugoslavenskim novinama za društvena i kulturna pitanja, br. 359, 17. ožujka 1967. Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika. U Deklaraciji koju je potpisalo 18 kulturnih i znanstvenih ustanova u Hrvatskoj, iznijeli su svoje negativne stavove o Novosadskom dogovoru. Odlučujuću ulogu u nastanku Deklaracije imala je Matica hrvatska. Odrice se Novosadskog dogovora i zajedničkog pravopisa, prekida rad na rječniku te organizira izradu novog pravopisa. 1971. izlazi Hrvatski pravopis Stjepana Babića, Božidara Finke i Milana Moguš, koji je politički zabranjen, ali u fototip-skom izdanju pojavljuje se u Londonu, te se otada popularno naziva "Londonac".

PUTOPISKINJE, VODIČKICE I BORKINJE

Ajde, na stranu sad Facebook objave, uzmimo to kao zabavu i mjesto na kojem su i jezične nepravilnosti “in”. U tim je objavama ionako sve puno putopiskinja, vodičkica i borkinja, no baš te nazive pronađoh nedavno i u predgovoru jedne knjige.

U uvodnim rečenicama o autoru, u ovom slučaju autorici, koja je napisala knjigu putopisa, naišla sam na riječ putopiskinja. I to je prevršilo mjeru pa odlučih uzeti stvar u svoje ruke, preciznije, u svoje ruke uzeh Hrvatsku gramatiku. I to onu – “sivu” – kako je, od milja, zovu svi bivši i sadašnji studenti jezika našeg hrvatskog.

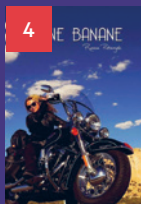
U toj sivoj, podebljoj knjizi, od šestotinjak stranica, Barić, Lončarić, Malić, Pavešić, Peti, Zečević, Znika na stranici 304, pod naslovom Mocijska tvorba, pišu o onome što bismo trebali, ako ne znati, a onda, svakako pročitati!

PUTOPISKINJE MALO SUTRA!

Jasno je meni da ne moraju baš svi znati detalje o toj tvorbi nazvanoj, po mišljenju osnovnoškolaca, nekako “čudno” (kao nešto što ima veze s emocijama, samo bez bez e). A tako i zvuči ovo piskinja i borkinja – kao da govorite hrvatski bez emocija!

E, zato smo mi – knjižničari – tu, jer kao što je svojevremeno profesor Anić govorio: “Tijekom studiranja najvažnije je naučiti služiti se literaturom!” A ja ću dopuniti: naučiti pronalaziti pojmove, znati se služiti pojmovnicima, kazalima, rječnicima i leksikonima.

Jer nitko ne zna sve, čak ni Google!

1. Dubravka Oraić Tolić
**PETO EVANĐELJE: SEDAM
DANA U SVETOJ ZEMLJI**

2. Nives Opačić
MALENA MJESTA SRCA MOGA

3. Jasna Horvat
ANTI ATLAS

4. Riana Petanjek
SLANE BANANE

BORKINJE MOŠ` MISLIT!

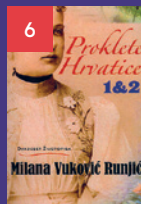
Prijeđimo, konačno, na stvar: za sve vas koji ne namjeravate uzeti u ruke “sivu” gramatiku, a silno želite naći riječ za putopisca, borca i još pokoju imenicu muškog roda koja nema mocijski parnjak ženskog roda, zavirite na stranici 304 gdje piše ovo: “Mocijskom tvorbom zove se tvorba imenica jednoga roda od imenice drugoga roda s razlikom u spolu. Među takvim imenicama postoji mocijski odnos, one su jedna drugoj mocijski parnjak, čineći mocijski par”, a na samom dnu stranice piše i ovo: “Od nekih imenica ne može se tvoriti mocijski parnjak, npr. đak, nahod... Mocijskih parnjaka nemaju ni imenice na -ič (branič, ribič, gonič, vodič), a tako i većina imenica za oznaku vršitelja radnje sa sufiksom -(a)c: pisac, tvorac, borac, znalac, svirac...”

Ukratko za sve koji su ovo pročitali, a do sada nisu znali očekujemo da zapamte i što je važnije dijele dalje (može i na društvenim mrežama!): od nekih se imenica ne može tvoriti parnjak u ženskom rodu. Pa, ako vam do sada nije zvučalo nasilno i neprirodno i ako vam nije bilo čudno ženu koja se bori za ženska ili bilo koja druga prava zvati “borkinja”, nakon ovog saznanja od vas očekujemo da to više ne činite.

I na kraju, za vas imamo i savjet: ako niste gramatički potkovani, ni dovoljno znatiželjni da samostalno proučavate jezik naš svagdašnji, jednostavno ga pokušajte osluškiivati. Slušajte kako zvuči pojedina riječ kad je izgovorite, ne borite se s jezikom, nego pustite da vas vodi. Sigurna sam da će vas odvesti na pravo mjesto!

5. Slavica Stojan
**VJERNICE I NEVJERNICE:
ŽENE U SVAKODNEVICI
DUBROVNIKA**

6. Milana Vuković Runjić
**PROKLETE HRVATICE:
(1&2)**

HRVATSKI ZA AMATERE

Volite i poštujete svoj jezik, no još uvijek se u njemu ne snalazite ko riba u vodi?

Za vas smo pronašli nekoliko izdanja koja će vam bez puno muke pomoći u svladavanju jezičnih brzaca, a neka od njih će vas, vjerovali ili ne, u velikoj mjeri i zabaviti.

1. Nives Opačić HRVATSKI U ZAGRADAMA

Zašto ne smijemo reći da je ovo **definitivno** najčitanija knjiga profesorice Opačić u našoj knjižnici, kad ona to stvarno jest, provjerite na str. 43.

Ovoga puta bit ćemo pažljiviji pa ćemo reći da humor i jezik svakako (a ne definitivno) u ovoj, kao i u ostalim knjigama profesorice Opačić, idu ruku pod ruku.

2. Maja Marković JEZIČNI SAVJETNIK

Ovaj savjetnik posebno preporučujemo ljubiteljima **pive**, koji će nakon što ga prolitaju konačno shvatiti da su cijeli život bili ljubitelji **piva**.

Naime, jedna od najčešćih pogrešaka u hrvatskom razgovornom jeziku stavljanje je piva, tamnog ili svjetlog, u ženski rod.

3. Grupa autora 555 JEZIČNIH SAVJETA

Nemojte biti **balkanaci** i odmah tvrditi da su sve knjige o jeziku dosadne! Dajte šansu ovom priručniku, koji će vam objasniti da na Balkanu žive Balkanci i to Balkanci s velikim b.

Ima tu i onih drugih **balkanaca**, koji se javljaju u neformalnoj uporabi i koji označuju neuljudenu osobu i osobu koja ne poštuje pravila ponašanja.

4. Kristian Novak VIŠEJEZIČNOST I KOLEKTIVNI IDENTITET ILIRACA

Dok čekate u redu za Ciganina, upoznajte jednog sasvim drugačijeg Novaka.

U biografskom djelu knjige saznat ćete da se mali Ljudevit Gaj već s tri godine koristio kajkavskim narječjem, iako je obiteljski vernakular (**vernakular** (lat.), u lingvističkim, lokalnim ili regionalnim govorom) bio njemački.

JEZIKOVA JUHA

PIŠE: IGOR MATIJAŠIĆ, PROF. HRVATSKOG JEZIKA

PLEONAZAM NAŠ NEZAIBILAZNI

Koliko ste samo puta čuli izraz *no, međutim?* Često puta? Je li to baš *najoptimalnije* rješenje? *Vratimo se malo unatrag* i pokušajmo to objasniti...

Navedeni primjeri istaknuti kosim slovima zapravo pripadaju nečemu što se u stručnoj terminologiji veže uz pojam pleonazam. Ta grčka riječ nije nikakav bauk, već tek nadomjestak za (pre)obilje, gomilanje riječi istog ili sličnog značenja. Upravo ono što se u današnje vrijeme tako učestalo radi... Pojedinci žele impresionirati znanjem svoje sugovornike, pa nerijetko upadnu u jezične zamke.

Dopušteno je to, katkad, kad pjesnici u svojim stihovima žele stilski nešto "podebljati", no u njegovanom, neutralnom govoru trebalo bi takve primjere izbjeovati.

Ostaje samo pitanje postoji li danas govor koji ima epitete istaknute u prethodnoj rečenici...

Političari, voditelji, glumci, slavne osobe u najširem smislu – svi koji svakodnevno pune medijski prostor (ne) svjesno ga zasićuju nepotrebnim. Pa tako svi žele *prvi po redu* kad nešto izjavljuju, a za *cirka oko desetak* dana te iste riječi demantiraju.

A možda nije ni slučajno da se pleonazam rimuje sa sarkazam...

Možda se sve to zapravo događa *iz razloga* jer više nitko ništa ne *planira unaprijed*, već se u silnom zanosu, želi domoći slave po svaku cijenu i brže-bolje nešto *javno objaviti*. Bez obzira na posljedice, kako za sebe, tako i za druge...

Iako po skromnom mišljenju autora ovih redaka, uopće nije nužno

da se na društvenoj ljestvici neprestano *penjemo gore* (možemo li se popeti i dolje?!), nije važno imamo li velike ili *male kućice*, nije nam *nužno i potrebno* baš sve što zaželimo, niti moramo neprestano biti dio neke *muške momčadi* da bismo se osjećali dobro.

Opet i ponovno ističem, bitno je da smo ljudi u najizvornijem značenju te riječi. Ljudi čiji osnovni pokretači moraju biti moralna načela...

Samo je pitanje, *kako i na koji način*, u današnjem surovom svijetu, to i postići?

PITAJ PROFU

Pitaj profu kako na zabavan način učiti (ni)malo zabavne stvari!

Dragi učenici,

ako vam se čini da je hrvatski jezik teško naučiti, ako vam je povremeno (ili uvijek) dosadno na satu hrvatskog, ne očajavajte!

I mnogima prije vas, koji su bili puno veći znalci jezika hrvatskog, bilo je isto tako. Najteže je učiti ono što se mora!

EVO NEKIH NAČINA KAKO UČENJE GRAMATIKE I PRAVOPISA UČINITI ZANIMLJIVIMA:

PREDLOŽITE OVE IGRE
SVOJEM PROFESORU ILI
PROFESORICI!

TRČEĆI DIKTAT

Voditelj napiše na ploču riječi ili tekst.

Učenici se podijele u skupine po tri ili četiri učenika i sjednu tako da ne gledaju u ploču.

Jedan učenik iz skupine trči prema ploči, čita tekst ili riječ i vraća se svojoj grupi da joj izdiktira napisano.

Pobjeđuje skupina koja završi prva i sve točno napiše.

SLOVKAJ MI, SLOVKAJ!

Učenik stoji pred pločom leđima okrenutim ploči, a licem prema ostalim učenicima.

Voditelj piše riječ na ploču, izabere jednog učenika koji slovkanjem te riječi pomaže učeniku pred pločom da kaže tu riječ.

Č NIJE Ć

Učenici u parovima traže po školi ili po razredu predmete koji u sebi imaju č ili ć i upisuju ih u tablicu; pobjeđuje skupina koja uoči više takvih riječi.

NIJE DAN, NEGO NOĆ

Igra po principu igre dan – noć, samo što u ovoj gramatičkoj igri voditelj izgovara imenice, odnosno pridjeve, a učenici na imenicu/pridjeve ostanu sjediti, odnosno na glagol ustaju – tko pogriješi ispada iz igre.

TRAŽI, TRAŽI PA ĆEŠ NAĆI

Za ovu igru vam treba vreća. U vreću staviti različite predmete koje ste slučajno odabrali; učenici izvlače po jedan predmet, imenuju ga te mu dodaju pridjeve i potom osmišljavaju rečenicu koristeći što više ukrasnih pridjeva u rečenici, prvo svaki učenik usmeno, a potom možete i pismeno.

GRAMATIČKA ŠETNJA

Zamolite profesoricu da vas odvede u šetnju gradom. Pokušajte uočiti što više pravopisno netočnih i neispravnih pojmova, rečenica i riječi. Poslije u pravopisu potražite točne odgovore!

JUČER, DANAS, SUTRA

Učitelj postavi 3 stolice pred ploču; prva je jučer, druga je danas, treća je sutra.

Učenici sjednu na stolice i moraju reći rečenicu u perfektu, prezentu ili futuru, ovisno o tome na koju su stolicu sjeli.

IGRA LOPTICOM

Na papiriće se napišu imenice, glagoli, skupovi riječi.

Papirići se omotaju jedan oko drugoga da dobijemo lopticu, učenici dobacuju lopticu jedni drugima.

Kad učenik uhvati lopticu, odmota gornji sloj papira i mora pokazati tu radnju, taj pojam ili tu sintagmu.

U ŽEGINOM LONCU

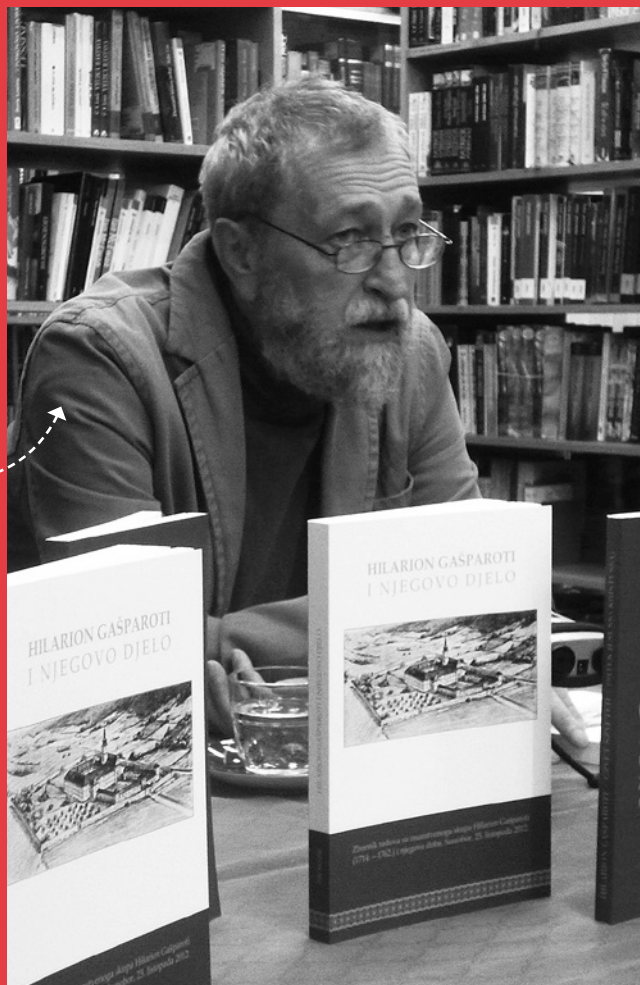
Kaj su jeli naši stari ili po jelu se
kajkavac poznaje

PIŠE: MILAN ŽEGARAC PEHARNIK

**MILAN ŽEGARAC
PEHARNIK –
PO DOMAĆE ŽEGA**

Za sve koji još ne znaju Žega je čovjek koji najviše zna o samoborskoj kajkavštini. Autor je Tematskog rječnika samoborskog kajkavskog govora, a osim kaj se razme u reči razme si i u bažul!

Poluknite u Žegin lonac i kuhajte pravi samoborski čušpajz.

BAŽUL ČUŠPAJZ PO SAMOBORSKI.

Moram, kakti prvo, reči da mi opče ne znamo kolko je naš bažul čušpajz dober i zdraf: Em se ne tržeju oko tega bren-da bez veze i neki drugi pa ga zoveju “vojnički” i tak dale.

Čak su mi i Kinezi rekli da bi s riže rada prešli na bažul, ali im vlast neda zbok metana kaj bi potem spuščali i global-nega zatoplenja. Dečki gda vam je dost jezikove juhe i pe-čenih ništancih pri hiži, primite se posla oko prave muške hrane!

Večer predi temfanja namočite bažulek vu vodu. Pri tem najte škrtarit jer bute mesto čušpajza dobili jušicu. Onda zemite velki lonec i denite kuhati bažul (najbole črešne-vec) koji ste malo posolili.

Dok se bažulek kuha zdinstajte dost luka dok se fino na kašicu ne respadne. Gda je bažul negdi na pol kuhan met-nite v lonec koji režen češnaka, par listof lorbera, črni paper v zrnu, može i narezane mrkvice i nekaj domačega špeka - more i kožica, par češnofki zbok bolšega šmeka.

V drugem loncu malo sprekipite suhega bunceka ili rebre-ca, tu prvu vodu hitite zbog dimljenja. Potem i to lepo zesi-pajte k bažuleku. Pred sami konec dodajte k semu još dve jušne žlice domačega ajvara i temfajte dok se se to skupa fino ne sljubi. Ajvar nemojte metati ranije jer se onda ba-žul neće skuhat do kraja! Solite na koncu zbog soli u mesu, da nebu preslano!

Potem tega znalo bu se i još bolše čulo za pol vure gdo je gazda pri hiži!

KAJ SE SVE MOŽE NAUČITI OD ŽEGE:

Da su *Sanobor* govorili samo ljudi iz samoborske okolice.

Građansko je stanovništvo uvijek govorilo *Samobor*.

Da su Vugrinščak i Vrhovčak naglasak imali uvijek na srednjem slogu.

Da nije Vungrinščak (sa n) nego Vugrinščak (bez n).

Da Bobovica ima dugi naglasak na srednjem, a ne kratki na prvom slogu

2017-03

GKS

KNJI BR. 24

GO
MAT

KNJIŽNIČNE NOVINE
GRADSKÉ KNJIŽNICE SAMOBOR

VOLIM
PRIRODU

Proljeće stiže i lijepo nas vrijeme poziva van iz kuća, na rekreaciju u prirodu. Ako niste planinari, pejzažni rekreativci, prirodoljupci, pasionirani šetači ili bilo koji drugi prirodni tip, svejedno navratite na Dječji odjel. I to u tjednu Volim prirodu.

Tamo ćete uživati u prirodi punim plućima i od sveg srca, uz brojne zanimljive radionice i predavanja.

Volim prirodu naziv je tjedna u kojem na Dječjem odjelu samoborske knjižnice obilježavamo Svjetski dana voda (22. ožujka) i Svjetski meteorološki dan (23. ožujka). Pridružite nam se i naučite zajedno s nama na koje sve načine možemo biti dio prirode, čuvati je i njegovati!

Sretan
rodendan!

AKTIVIRAJ SE!

Slijedi dobar primjer učenika
OŠ Milana Langa.

Učenička zadruga "Plemka" osnovana šk. god.
1996./1997.

Učitelj Milan Librić je u suradnji s tadašnjim ravnate-
ljem Borisom Zaringerom, zasadio u PŠ Noršić Selo jabu-
ke starih sorti i tako je nastala prva aktivnost u zadruzi
– Voćarska sekcija.

7 sekcija (5 u matičnoj školi i 2 u PŠ Noršić Selo):

1. Voćarska grupa
2. Pčelarska grupa
3. Kemičarska grupa
4. Aranžeri
5. Keramička grupa
6. Ljekovito bilje
7. Perlice

Izradom ukrasnih i uporabnih predmeta učenici razvija-
ju kreativnost i vještine koje nije moguće provoditi u re-
dovitoj nastavi.

Prodajom svojih radova na izložbama i sajmovima učeni-
ci su uključeni u učeničko poduzetništvo.

Višegodišnji projekti u PŠ Noršić Selo: Dan jabuka i Dan
ljekovitog bilja.

Voditeljica UZ "Plemka" Kornelija Turić Dorotić.

ŠTO MOŽEŠ I TI:

Posaditi cvijeće oko škole.

Zasijati ljekovito bilje i
pokloniti ga teti kuharici.

Pozvati društvo iz razreda u
berbu grožđa.

Napraviti sok od bazge,
kruh s koprivom ili salatu od
maslačka.

Predloži jednu od ovih ili
neku sličnu ideju svojoj
učiteljici ili nastavnici
prirode, a složni zadrugari
Langovci uvijek su tu za
poneki savjet i razmjenu
iskustava.

VIŠE O PLEMKI:

os-mlanga-bregana.skole.
hr/zadruga

ŽIVNI MALO!

Pošaljite roditelje na brdo!

Proljeće stiže i lijepo nas vrijeme sve više poziva van iz kuća, na rekreaciju u prirodi.

Srećom, Samobor je na samom ulazu u prostrano područje Parka prirode “Žumberak – Samoborsko gorje”, gdje se odnedavno i oni koji su se preko zime malčice ulijenili pa nisu u vrhunskoj formi mogu okušati u vožnji biciklom kroz zelenilo.

Javna ustanova “Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje” u svojoj ponudi ima i dnevni najam električnih bicikla, vikendom i blagdanima od 10 do 17 sati u Eko – centru Budinjak.

Bicikli su tzv. “pedalec”, što znači da ipak nećete biti pošteđeni okretanja pedala i barem malo znojenja, no baterija može bitno smanjiti uloženi napor.

Uz 10 bicikala, što muških, što ženskih modela, unajmiti se mogu i kacige, zaštitne naočale, bisage za prtljažnik te dječja stražnja sjedala kako bi i najmlađi mogli uživati u prirodi zajedno s roditeljima.

Neki su posjetitelji već iskušali bicikle na besplatnim probnim vožnjama koje su bile organizirane u svibnju, kada smo slavili Dan parka i svi su redom bili oduševljeni! Nisu odoljeli čak ni “ozbiljni” biciklisti koji su svojim “običnim” biciklima dopedalirali na Žumberak skroz iz Samobora, Zagreba i Karlovca.

Ako niste sigurni kojim putem krenuti jednom kad preuzmete “pedalec” i koliko će vam vremena trebati da bi se vratili u Budinjak, djelatnici Parka osmislili su i mogu vam predložiti nekoliko isprobanih tura, s točnim podacima o zahtjevnosti staze i trajanju vožnje. Dežurstva počinju u svibnju i traju do kraja listopada.

KATARINA HUŠNJAK MALOVAC

Javna ustanova “Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje”

S proljećem počinje i nova sezona jednodnevnog edukativnog programa “Mladi čuvar prirode”, kroz koji učenici u Eko – centru Budinjak i njegovoj blizini mogu neposredno otkrivati prirodne specifičnosti ovoga kraja te odraditi izvanučioničnu nastavu pod stručnim vodstvom edukatora.

ISTRAŽI!

Kako smo istraživali Bregunice (*Riparia riparia* L.)?

Jakov Uzelac, 8d / Ema Volar, 8e
Mentor: mr. sc. Nataša Kletečki
OŠ Bogumila Tonija, Samobor

NAUČIMO NEŠTO O BREGUNICI

Bregunica (*Riparia riparia* L.), najmanja je ptica iz porodice lastavica (*Hirundinidae*) u Hrvatskoj. Odozgo je smeđa, a s trbušne strane bijela. Na prsima ima smeđu horizontalnu prugu. Hrani se u letu, uglavnom sitnim letećim kukcima. Obično je u velikim jatima. Gnijezdi se u rupama, koje najčešće kopa u novoodronjenim, strmim pjeskovitim, riječnim i jezerskim obalama, od kraja travnja do sredine srpnja, jednom do dva puta godišnje. Strogo je zaštićena zavičajna divlja svojta u Republici Hrvatskoj i uvrštena je na Crveni popis ugroženih ptica Hrvatske. U Hrvatskoj ih ugrožava uništavanje staništa zbog ilegalnog iskapanja pijeska i šljunka na obalama rijeka i jezera, a često i uređivanja riječnih obala.

Tijekom prošle školske godine u OŠ Bogumila Tonija, gospodin Grlica iz Prirodoslovnog društva *Drava*, Virovitica, održao predavanje na temu “Monitoring bregunica na području Save i Drave” i to je bio naš prvi susret s bregunicom, najmanjim članom porodice lastavica. Također smo saznali da je bregunica proglašena za hrvatsku pticu 2016.

ZAŠTO BREGUNICA?

Njezina staništa djelovanjem čovjeka kontinuirano nestaju i treba ih intenzivno štiti. Željeli smo saznati gnijezdi li se bregunica na području Samobora i Zagrebačke županije, te krenuli u istraživanje.

CILJEVI SU NAM BILI:

1.

Odrediti brojnost i lokacije gniježdenja bregunica na Savi uzvodno i nizvodno od Zagreba

2.

Usporediti brojnost gniježdenja bregunica uz tok Save uzvodno i nizvodno od Zagreba

Tijekom istraživanja surađivali smo s ornitolozima Grlicom, Rubinićem i Blaževom.

Rezultate istraživanja, izložbu fotografija i crteža učenika naše škole želimo pokazati učenicima osnovnih škola s područja Samobora.

VREMENSKA PROGNOZA

Donosimo vam nekoliko
prirodnih pokazatelja koji će
vam pomoći da saznate kakvo
će biti vrijeme.

**BIT ĆE LIJEPO
VRIJEME AKO...**

**VRIJEME ĆE BITI
LOŠE AKO...**

**...ZVIJEZDE SJAJE
SVIJETLO I NEPOKRETN**

**...PČELE OSTAJU U
KOŠNICAMA.**

**...MAČKE I PSI SPAVAJU
NEPOMIČNO**

**...PTICE SLIJEĆU NA
ELEKTRIČNE VODOVE.**

**...SE JUTARNJA MAGLA
BRZO RAZILAZI**

**...MIRIS TRAVE I DRVEĆA
POSTAJE SVE JAČI.**

**...PAUCI PLETU MREŽE
DUGIH NITI**

**...SU DABROVI I VJEVERICE
NEUOBIČAJENO
DJELATNI.**

**...PTICE PJEVAJU RANO
UJUTRO**

**...SE MAČKE DUGO I
POMNO LIŽU I UREĐUJU.**

FLANCI I ŽGANCI

Da nismo u Samoboru možda bi rekli presadnice, a tko zna bi li i tada itko znao o čemu se radi!

GDJE NABAVITI ZELENU RUKU?!

Kad kažemo da netko ima "zelenu ruku" to ne znači da je slikao temperama i da poslije nije oprao ruke! Pojam "zeleni ruka" spominje se uz osobe koje vole biljke i kojima svaka biljka, čak i ona za koju mislimo da je već uvenula, procvjeta. Zelena ruka ne može se kupiti, no možete je dobiti ako s biljkama postupate s puno ljubavi, pažljivo i polako. Dobro će doći ako im povremeno nešto lijepo i prišapnete.

Ovako ćemo jednostavno reći flanci, a djeca će (pogotovo ona koja imaju bake i mame koje se bave poljoprivredom) odmah zasukati rukave!

ŠTO NAM JE POTREBNO:

- Plastične čašice
- Zemlja
- Flanci svih vrsta
- Voda
- Zelena ruka

Uz pomoć knjižničarki s Dječjeg odjela naučit ćemo saditi flance. Čašice s flancima ponijet ćemo kući gdje će neki od nas, prvi put u životu, imati svoj vlastiti mali vrt.

Za sve to dovoljna je samo jedna prozorska daska ili balkon... i, naravno, dolazak na Dječji odjel.

ŽGANCI PO KNJIŽNIČARSKI

U lonac ulijete četiri šalice vode i zakuhajte. Nakon toga, postupno, dodajte jednu šalicu palente da ne nastanu grudice. Miješajte na laganoj vatri sve dok palenta ne postane mekana i izgubi zrnastu strukturu. Kako bi bila kremasta, pred sam kraj kuhanja u palentu umiješajte malo maslaca, a možete i malo naribanog parmezana.

PUŠTANJE KORIJEŃJA

Za sve vas koji ste već odlučili da ćete kad narastete biti vrtlari, donosimo još jedan mali vrtlarski projekt. Uživite iz korijenske središnjice: promatrajte kako kličaju zrna graha!

1

Obložite praznu staklenku papirnatim ručnikom. Zrna graha stavite između papira i stakla.

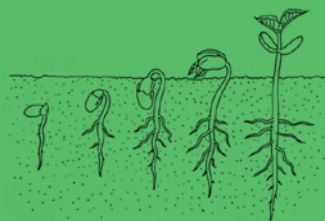
2

Dodajte vode i stavite staklenku blizu prozora.

3

Za nekoliko dana vidjet ćete sitno korijenje koje raste prema dolje i izdanke koji rastu prema gore.

Još ovakvih ideja potražite u Izviđačkom priručniku kojega možete posuditi na našem Dječjem odjelu.

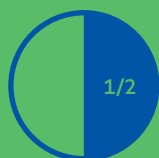
U priručniku možete otkriti koje sve vještine mora savladati dobar izviđač – od čvorova i zdrave hrane do igara, vremenske prognoze i zaštite prirode.

TO ČAROBNO DRVEĆE!

Drveće nam daje hlad i zaklon od sunca, pticama i kukcima daje hranu i sklonište, stvara kisik i svojim lišćem hrani zemlju. Ne bi li ga onda morali više čuvati i cijeniti!?

GDJE JE NESTALO SVE DRVEĆE?

POLOVICA PORUŠENIH STABALA KORISTI SE KAO GORIVO ZA KUHANJE I GRIJANJE.

TREĆINA SE KORISTI KAO DRVENA GRAĐA.

ŠESTINA SE PRERAĐUJE U PULPU OD KOJE SE RADI PAPIR.

POTROŠNJA PAPIRA

1.

Možda misliš da u kućanstvu trošiš vrlo malo papira, ali – ako se osvrneš – iznenadit ćeš se vidjevši koliko te proizvoda okružuje. Najlakše ćeš uočiti knjige, bilježnice i novine. No prošećeš li malo po kući uočit ćeš i papirnate ručnike, toalet papir, razglednice, letke, pisma i slično.

2.

Kad bismo od svega papira, koji se u svijetu svake godine baci, izgradili zid - bio bi visok 3,5 metra i mogao bi povezati istočnu i zapadnu obalu SAD-a.

3.

Znaš li da prosječna obitelj godišnje baci papira u vrijednosti 6 STABALA!

RECIKLIRAJ, IGRAJUĆI SE!

ŠARENE OGRLICE OD PAPIRA

ŠTO TI JE POTREBNO:

Papir / što šareniji to bolji
Ljepilo
Slamka
Špaga ili vezica

UPUTE:

1. Papirnu vrpcu namaži ljepilom po cijeloj dužini pa je omotaj oko slamke.
2. Neka se perlica potpuno osuši prije no što kreneš sa skidanjem (Možeš to napraviti i škarama. U tom će slučaju slamka ostati u sredini perlice, što također može biti dekorativno).
3. Kad napraviš dovoljno perlica naniži ih u ogrlicu.

ZA DJEVOJČICE

TRKAĆI AUTOMOBILI OD ROLA PAPIRA

ŠTO TI JE POTREBNO:

Role od wc papira / karton
Ljepilo
Tempere / flomasteri

UPUTE:

1. Oboji role papira.
2. Od kartona izrežite i obojite kotače.
3. Zamolite roditelje da posebnim nožićem izrežu otvor za sjedalo (u tri poteza, tako da ostane pričvršćeno za jedan dio role).
4. Napravite i zalijepite volan i ukasite autić po želji.

ZA DJEČAKE

